

Memoarer med behag

MIA LECHE LÖFGREN har skrivit en rad böcker som är på en gång memoarer, debattinlägg och kåserier; den senaste heter *Ideal och människor* (Hökerbergs, 19:50). Den är, liksom de föregående, en förtjusande bok. Fru Löfgren förenar klokhet och värme, ilska och ömhet, öppenhet och reservation på ett sätt som man tyvärr måste kalla speciellt kvinnligt; karlar som arbetar i samma genrer blir nästan alltid litet för konventionella och högtidliga eller litet för aggressivt bekännande — de blir konstlade i medvetenheten om sin betydelse och oroande ivriga att dölja denna insikt. Och det är sällan, inte aldrig, som fru Löfgren faller ned i det pratsamma; hon har nästan alltid något att säga och gör det med sällsynt behag.

Ett av bokens roligaste avsnitt behandlar några personer som fru Löfgren kommit i nära eller intim kontakt med. Särskilt fäster man sig vid det intensivt tecknade porträttet av barndomsvännen Vera von Krämer; trots den stora tillgivenhet som framställningen vittnar om blir det ett verkligt porträtt, med både starka och svaga sidor klarlagda, med färgstänk av ironi och kritik som är totalt fria från elakhet och överlägsenhet. Med rätta påpekas det att Vera von Krämer i det nyligen utkomna verket "Svensk yrkeskvinna" inte fått den plats som tillkommer henne såsom en av den kvinnliga journalistikens pionjärer i Sverige. Roande är också bilden av Conrad Pineus, även om man här påminns om att de flesta skildringar av kvicka personer kommer läsaren att misstänka att dessa varit träkmånsar; det är ytterligt svårt att åskådliggöra det kvicka i ett

Mia Leche Löfgren.

Samtal, och de mera avrundade lustigheter som kan presenteras isolerade verkar gärna en smula enkla. Beskrivningen av den långa missämjan mellan Pineus och Torgny Segerstedt — på grund av ett par förbättrade och nedskurna artiklar — är fantastisk. Efter tjugu år, då Pineus låg för döden, kom äntligen en försoning till stånd; Segerstedt yttrade skämtsamt sedan Pineus tillfrisknat att han blivit lurad, och Pineus klagade i samma anda vid nästa middag hos den återfunne vännen att han måst vara nära att dö "för att få äta den här sega kycklingen".

Ett långt kapitel gäller freds-rörelsen, speciellt den kvinnliga freds-rörelsen, där fru Löfgren under en följd av år gjorde energiska insatser. Man får ett starkt intryck av att denna rörelse en gång fyllde en stor mission genom att angripa de traditionella föreställningarna om kriget som något stort och förädlande. I en tid då — delvis på grund av förstörelsemedlens fulländning — kriget för alla blivit något avskyvärt har denna principiella propaganda för freden inte samma betydelse eller värde som förr; det väsentliga blir att arbeta för en internationell rättsorganisation. Fru Löfgrens minnesanteckningar visar att pacifismen ofta blivit en mask för självuppgivelse; i de aggressiva stater där den bäst behövs har den helt enkelt blivit förbjuden. I memoarerna erinras man också om hur freds-rörelsen i Västeuropa utnyttjades av kommunismen långt innan Ryssland började använda freden som samlingsparoll för den femte kolonnen. Fru Löfgren hör, vilket blott i förbigående berörs i vad hon nu skrivit, till dem som verksamt bidragit till avslöjandet av denna exploatering i våldets intresse av en stor ideell rörelse.

Slutligen, jag kan inte låta bli att nämna några korta kapitel som särskilt illustrerar författarinnans förmåga att smälta samman minnen och inlägg av politiskt och litterärt intresse. Ett av dessa ägnas en engelsk process 1920, som i mycket för tanken på våra konståg rättsaffärer under de senaste åren, ett annat En tropikresa, där författarinnan kommer in på sociala frågor och svenskt och amerikanskt sjukhusväsen, ett tredje

Julstädning i bokhyllorna — ett av de mest klokt behagfulla av dessa städningkåserier som skrivits på svenska.

HERBERT TINGSTEN